

Volby do Evropského parlamentu

Jak budou české strany hlasovat o ekologických zákonech

foto: Filip Ulver/Hnutí DUHA

V červnu poprvé vybereme své poslance do Evropského parlamentu. Čtyři z deseti českých voličů si přejí, aby se tématem kampaně stalo také to, zda tam budou hájit zdravé a čisté prostředí pro každého – přísná pravidla používání toxických chemikálií ve spotřebním zboží, ochranu naší i evropské přírody, zdravé potraviny namísto zemědělské velkovýroby, opatření proti znečištění způsobujícímu globální změny podnebí. Ekologické organizace prozkoumaly názory hlavních politických stran na nejdůležitější zelené zákony, o kterých bude příští Evropský parlament hlasovat. Tento informační list přináší výsledky průzkumu.

Evropský parlament a naše plíce

Evropský parlament má v ekologické legislativě silné slovo – na rozdíl od zahraniční politiky, daní nebo rozhodování, kde se budou utrácet společné peníze. Řadu let byl důležitým advokátem zdraví a kvality života občanů. Právě díky němu má Evropa jedny z nejlepších zákonů, které chrání čistou vodu či ovzduší, zdravé potraviny a pestrou krajinu. Odhaduje se například, že nové evropské standardy čistoty vzduchu, které jsme čerstvě zavedli i my, u nás díky omezení škodlivých exhalací každoročně zachrání 1000 až 2200 lidských životů [1].

Ale budou v této tradici pokračovat i čeští politici, které do Evropského parlamentu v červnu zvolíme? Nebo dají přednost prosazování zájmů chemiček, dolů a velkolomů či elektrárenských a dřevařských společností?

foto: Martin Sucharda/Hnutí DUHA

Hlavní úkoly pro europoslance

Evropský parlament bude v příštích pěti letech hlasovat o řadě důležitých rozhodnutí:

→ Česká republika i další země Evropské unie vinou plýtvání energií přispívají k vysokým exhalacím, které způsobují **globální změny podnebí**. Evropský parlament bude rozhodovat hned o několika důležitých opatřeních. Musí potvrdit přední roli Evropy v mezinárodních jednáních o snížení znečištění. Důležité je, aby pokračováním ekologické daňové reformy a dalšími kroky přispěl ke zvýšení energetické efektivity průmyslu. Měl by zavázat EU k dosažení 25% podílu obnovitelných zdrojů na výrobě energie do roku 2020. A konečně potřebujeme novou eurolegislativu, která otevře cestu zeleným a efektivnějším dopravním technologiím a pomůže snížit počet kamionů křižujících kontinentem.

→ Pouze malá část rizikových **chemikálií**, které běžně obsahuje kosmetika, spotřební zboží, oblečení či nábytek, prošla potřebnými zdravotními testy. Evropský parlament bude asi ještě letos hlasovat o nových pravidlech používání chemických látek. Návrh, který nyní leží na stole, vyžaduje značné vylepšení, pokud má skutečně účinně chránit zdraví nás a našich dětí, nikoliv zájem chemického průmyslu.

→ Ubývá společné **přírodní dědictví** všech Evropanů: vzácné druhy rostlin a živočichů, divoké biotopy, přírodní lesy i mořské bohatství. Parlament musí prosazovat dodržování platné legislativy, která naši přírodu chrání. Měl by také hlídat, aby se peníze z evropských fondů nepoužívaly na financování projektů, jež krajinu devastují.

→ Veřejnost žádá takové **zemědělství**, které zajišťuje zdravé, bezpečné potraviny, v krajině nechává místo pro přírodu a oživuje venkov. Nechce průmyslovou velkovýrobu. Agrární dotace i další opatření se proto musejí změnit. Spotřeba rizikových pesticidů by se měla snížit kvůli ochraně potravin, pitné vody a přírody před kontaminací. Potřebná jsou i pevná pravidla, jež zabrání nekontrolovanému šíření geneticky modifikovaných plodin. Dotace by měly motivovat k šetrnému hospodaření, například k ekologickému zemědělství.

foto: Filip Ulver/Hnutí DUHA

Zelené priority českých politických stran

Co si myslí o hlavních eurozákonech nejdůležitější politické strany, které kandidují do Evropského parlamentu? Ekologické organizace se dotazníkem zeptaly jejich lídrů. Výsledky shrnuje tabulka.

Aby se otázky vešly do tabulky, jsou zkrácené a přeformulované. Původní znění, včetně možných odpovědí, které strany dostaly na výběr, naleznete na www.hnutiduha.cz/volby.

Do tabulky se nevešly i další podrobnosti. Najdete je rovněž na www.hnutiduha.cz/volby. Přečíst si zde můžete i podrobnější, několikastránkový přehled 61 hlavních ekologických priorit pro eurovolby – jakýsi volební program evropských zelených organizací.

→ Evropský parlament by měl zajistit, že unie bude prosazovat spravedlivé podmínky **mezinárodního obchodu**, jež zabrání, aby se obětí globalizace staly důležité ekologické zákony, a nepovede k nadměrnému čerpání přírodních zdrojů. Poslanci také musejí vytvořit legislativní pravidla, která zajistí, aby hlavně velké společnosti nesly právní a finanční odpovědnost za ekologické a sociální škody, jež by vznikly jejich podnikáním.

Důležité téma pro české voliče

Velká skupina – celkem 41 % – českých voličů si přeje, aby se ekologické problémy staly jedním z témat voleb do Evropského parlamentu. Ukázal to reprezentativní průzkum veřejného mínění, který nechala zpracovat Evropská komise [2]. Mimochodem je to dokonce více než v dosavadních patnácti zemích EU, kde stejný názor zastává jen 35 % občanů. Přitom podle jiného výzkumu lidé považují zájem našich politiků o čistotu prostředí za slabý. Pozornost, kterou politici věnují ekologickým problémům, je u nás horší než v Evropské unii podle 63 % dotázaných a postih znečišťovatelů podle 65 % [3].

foto: Martin Sucharda/Hnutí DUHA

	US-DEU	SZ*)	ČSSD	ED-SN*)	ODS	KDU-ČSL	SOS*)	KSČM
Další kroky po Kjótském protokolu	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊
Kvóty exhalací oxidu uhličitého	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊
Limity nákupu emisních kvót v cizině	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊
Ekologická daňová reforma	😊	😊	😊	🟡	🔴	😊	😊	😊
Další jaderné elektrárny	😊	😊	🟡	🟡	🟡	😊	😊	🔴
Budoucnost smlouvy EURATOM	😊	😊	😊	🟡	🟡	😊	😊	🔴
Význam obnovitelných zdrojů energie	😊	😊	😊	🟡	😊	😊	😊	🔴
Spotřeba energie	😊	😊	😊	🟡	🟡	😊	😊	🟡
Podpora obnovitelných zdrojů energie	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊
Růst objemu dopravy	😊	😊	🟡	🔴	🟡	😊	😊	🟡
Investice eurofondů do čisté a špinavé dopravy	🔴	😊	😊	🔴	🔴	🟡	😊	🔴
Kontrola geneticky modifikovaných plodin	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊
Pravidla pro používání chemických látek	😊	😊	😊	😊	🟡	😊	😊	😊
Odpovědnost za zdravotní testy chemikálií	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊
Směrování zemědělských subvencí	😊	😊	😊	😊	🟡	😊	😊	🔴
Snižování spotřeby pesticidů	😊	😊	😊	😊	🟡	😊	😊	😊
Čerpání přírodních zdrojů	😊	😊	😊	😊	🔴	😊	😊	😊
Podpora recyklace odpadu	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊	😊
Vztah ekologických smluv a Světové obchodní organizace	🔴	😊	😊	😊	🟡	😊	😊	😊
Pravidla odpovědnosti velkých společností za škody	😊	😊	😊	😊	🟡	😊	😊	😊
Body	18	20	18	13	8	19	20	13

😊 Bude podporovat ekologický návrh.

🔴 Bude proti ekologickému zákonu.

🟡 Neví nebo neodpověděla, na její stanovisko si proto musíme dát pozor.

*) **SZ** – Strana zelených

ED-SN – Evropští demokraté – Sdružení nezávislých

SOS – Strana pro otevřenou společnost

Výsledky odborné ankety

Ekologické organizace uspořádaly mezi odborníky na evropské záležitosti a ekologickou politiku – úředníky státní správy i Evropské komise, politiky, pracovníky ekologických organizací, akademiky a dalšími – průzkum zelených priorit, které by Česká republika měla v EU prosazovat. Experti soudí, že bychom měli být tahounem v důležitých okruzích, jako jsou ekologická daňová reforma, chemická legislativa, reforma zemědělských subvencí, přesun dopravy ze silnic na železnice, aplikovaný výzkum v progresivních oborech typu obnovitelných zdrojů energie a materiálové efektivity či občanská práva. Požadují také důraz české delegace na některá průřezová témata, především takzvanou environmentální integraci, tedy respektování ekologických potřeb v koncepcích jednotlivých sektorů, a dohled na důsledné dodržování eurolegislativy. Za důležité také považují zvýšení domácích výdajů na rozvojovou pomoc.

Další informace: www.czp.cuni.cz/stuz.

Evropské zelené organizace společně připravily přehled, jak který europoslanec v posledních pěti letech hlasoval o nejdůležitějších ekologických zákonech (www.eu-votewatch.org).

Co můžete udělat Vy?

- Podívejte se na www.hnutiduha.cz/volby na další podrobnosti o ekologických zákonech, které bude příští Evropský parlament projednávat, i o výsledcích našeho průzkumu kandidujících politických stran.
- Až budete zaškrťovat svůj hlas na volebním lístku, nezapomeňte také na názory příslušné strany nebo kandidáta na důležité ekologické zákony.
- Zeptejte se kandidátů, co budou dělat například se špinavým vzduchem, devastací krajiny, rizikovými chemikáliemi nebo zemědělskými subvencemi.

Prameny

- [1] The benefits of compliance with the environmental acquis for the candidate countries. Part B: Air quality directives, Ecotec/European Commission DG Environment, Brussels 2001
- [2] Eurobarometer 2003.4: Public opinion in the candidate countries. Full report. Annex, European Commission DG Press and Communication/Gallup Organization Hungary, Brussels 2004
- [3] Analýza postojů veřejnosti k environmentálním aspektům vstupu ČR do EU (hlavní závěry), Gabal, Analysis & Consulting, Praha 2000

Vydalo Hnutí DUHA, Zelený kruh, Společnost pro trvale udržitelný život a Ústav pro ekopolitiku, Brno-Praha 2004

Text: Vojtěch Kotecký s podklady Green 8 (Environmental manifesto for European elections 2004)
Sazba: Leoš Knotek, Hnutí DUHA
Tisk: AZ Color Print Brno
Vytisknuto na recyklovaném papíře.

Vydání umožnila laskavá finanční podpora Ministerstva životního prostředí.

Hnutí DUHA

Bratislavská 31
602 00 Brno
telefon: 545 214 431
fax: 545 214 429
e-mail: info@hnutiduha.cz
www.hnutiduha.cz

Zelený kruh

Lublaňská 18
120 00 Praha 2
telefon: 222 517 143
fax: 222 518 319
e-mail: zk@ecn.cz
www.zelenykruh.cz

Společnost pro trvale udržitelný život

Krkonošská 1
120 00 Praha 2
telefon/fax: 222 726 909
e-mail: jiri.dlouhy@czp.cuni.cz
www.czp.cuni.cz/stuz

Ústav pro ekopolitiku

Hradební 3
110 00 Praha 1
telefon/fax: 224 826 593
e-mail: iep@ecn.cz
www.ekopolitika.cz